

er den gamle kristelige Maade, hvorpaa vistnok Frivilligheden, men Frivilligheden under den apostoliske Formaning og Srettesættelse, som foreholder Forpligtelsen, idetmindste er en Deel af det, der skal underholde Ordets Tjenere. Ethvert Haab om et frivilligt Offer falder ad den Vej saa ganske bort, at vi ikke kunne vente det erstattet, man maa ligefrem sige: Det maa ansees som opgivet, i alt Fald fraregnet nogle enkelte Gaver, hvor Noget særdeles Udmærket forekommer. Jeg beklager saa dybt som Noget de mange Lovbestemmelser, senest den af Juni 1847, hvorefter Offer kan fremtvinges, men Bevidstheden om Offer vil gaae tabt med det Samme, Lovforslaget her faaer hævet denne Tvang — den Bevidsthed, som har forarget Mange, Bevidstheden om, at det dog oprindeligen var og for hvem, der vil see Sagen ret, er et Bidrag, som man giver til Herrens Menighed, idet man derved understøtter Ordets Tjener i Sognet —. Jeg skal saaledes tillade mig at mene, at baade Forbringelsen i Henseende til Tiende vil være forbunden med stor Fare, og at, dersom Noget ønskede at gøre Tienden ret ilde lidt, hvad han jo dog ikke kan ønske, da det er en Statsindtægt og ved Eiendomsørhvervelsen overtagen og godtgjort Prioritet, saa kunde han ikke let finde noget bedre Middel dertil end netop dette, at gøre den, som ofte er erlagt til Præsten med Glæde, til en Skat, der skulde indbetales paa Amtstuen til Fordeling andeksteds, og som skulde tages aldeles strengt og efter de meest ubetingede Regler. Og hvad dernæst Offret angaaer, saa er det i mine Tanker en Skuffelse, naar man venter, at det væsentlig vil afløses ved frivillige Gaver, og en Ubillighed mod Præstestanden, naar man siger, at det steer, fordi der slet ikke er noget ret Forhold til Menigheden. Nei, det steer, fordi der er Noget, der hedder Bane, der er Noget, der gaaer fra Slægt til Slægt, hvorom Ordet siger: „God Bane er bedre end Lov“. Og vi vilde ikke have en Sag om Offer og Accidenter i dette Dieblif, dersom der ikke havde været saadanne Forkeerthedens Tider, at de ulykkelige Tvangslove maatte træde til. Men da de ere komne, maa det derfor ansees for høist betænkeligt saaledes at opoffre og, ophæve en Ind-

tægt, som, hvormeget den end i det Enkelte under tiden kan komme med Uvillie og Mismod, dog i det Hele ydes frivillig, ydes paa de store Høitider, hvor der er en Levning af idetmindste Mindet om, hvad de have at betyde, og under Indtrykket af, at naar man har en Glæde i sit Familieliv, saa vil man ligesom til Gjengjæld søge at hjælpe paa den, der har med Ordets Forkyndelse at gøre.

Jeg maa saaledes kortelig gjentage, at det er min Overbevisning, som jeg hidtil ikke har kunnet frigjøre mig for, at en Lov om Geistlighedens Lønning, der aldeles ubetinget fra Roden af ophæver de nuværende og paa var Bund opfører og stifter nye Embeder, er en yderst betænkelig Sag, og at den ikke er nødvendig for at opnaae de Diemed, som vitterligt det høie Thing og saamaage Andre i vort Fædreland ved denne Leilighed ønske at opnaae, men at der gives mindre farlige og mindre omstgribende Maader, hvorpaa disse Diemed lade sig opnaae. Jeg maa gjentage, at navnlig saavel Lovens Bestemmelser i Henseende til Tienden idetmindste maatte trænge til en betydelig Modification, medens Bestemmelserne i Henseende til Offer og Accidenter ere ligefrem at kaste en Byrde af flere Hundrede Tusinde Daler over paa Andre. Og jeg maa endnu benytte Leiligheden til at bemærke, at jeg slet ikke har berørt et Forhold, der turde høre til de allervanskeligste, nemlig Forholdet i Kjøbstæderne og Forholdet i Hovedstaden, hvor det netop er vitterligt nok, at tildeels vel egentlig Noget der er traadt istedetfor Offer og Accidenter, Noget, der mere ligner et Honorar — man kalde det forøvrigt, hvad man vil —, at altsaa frivillige Gaver, i Aarets Løb eller ved særlige Leiligheder, til Præsten ere iblandt hans Hovedindtægter. Ligesom Præstepenge have været ilde lidt i Hovedstaden, saaledes turde det vise sig at ville fremkalde en mindre gunstig Stemning, om man nu der skulde skrive til at udskrive endog betydelig Mere, forat Hovedstaden kunde bidrage fuldstændig, hvad den skulde, til sine Præsters Underhold, saa at ikke med noget Skin en ny Prægravationsklage skulde opstaae over, at det tildeels var Landet, der lønner Kjøbenhavns Præster.

Med disse Bemærkninger skal jeg henstille